

Subjectieve reportage

L.Th. Lehmann

bron

L.Th. Lehmann, *Subjectieve reportage*. Leopold, Den Haag 1940

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/lehm001subj01_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

Signature-tune

Rijdt u maar aangenaam door Mijn geschriften,
mijn fiets is de getuige van Mijn driften.

Dat zint hem niet, hij zint op wraak en
hij wappert met Mijn haar en regenjas,
de laatste liefst tussen zijn spaken.

Hij wenst, als blijkt uit zijn langdurig heng'len
zich even vurig met zijn buurfiets te verstreng'len
als ik met haar erop, als 't mogelijk was.

XXX

Vorbij is een verloren Mei,
ik drink weer daaglijks liters water
en elke avond blijft wat later
de kwelling, zonlicht zonder mij.

Ik voel hem branden, maar wat baat er
wat zonlicht als een monnikspij?
Nu nog staat elke dorst mij vrij,
ik vrees 't verhaal niet van de kater.

De leeuweriken stuiven uit
de velden op, bestoven monden
hebben elkaar daar vaak gevonden.

'k Ben als de arme kindren uit
zondagsschoolboekjes, als zij stonden
met kerstmis voor een winkelruit.

Lente

1

Mijn gummi fietsstuurhandvat wordt weer zacht,
maar straffe wind doet nog mijn handen krimpen.
Ik laat ze rood voor mijn lantaren schijnen
als 's avonds dennenhouten kamerdeuren.

2

Er dreigt weer oorlog, ik begrijp dat best.
De waaierzuilen van het zoeklicht maken
een tovertuin voor de verliefde paren.

3

Ik vrees de lauwe slapeloze nachten,
de trambochtgongen hoorbaar mijlenver.
Ik voel mijn warme schouders breed, mijn hart
roffelt het borstschild als een krijgsmansspeer.
Ik weet geen beter borst om aan te rusten.

XXX

Ik ben blasé van ruimt' en hemellichten,
de zonneschijn is een versleten kleed,
te ruim voor mij alleen. Dikwijls verdichten
zich ogen tot de polen van 'n magneet.

Ik zie hoe dikwijls uit vrouwegezichten
een zuiver spiegelbeeld naar voren treedt,
mijn handen die zich naar de hare richten,
maar wordt bekropen door een dubbel leed:

Zij gaat voorbij als velen reeds tevoren,
ik twijfel diep wat deze kans mij was.
Elk eilandleven zal ik zelf verstoren,
er wonen vrouwen van de Noordkaap tot Madras

en klein is nog de groep waaruit 'k moet kiezen,
haar aan wie 'k duizend bet're zal verliezen.

XXX

Schilfers van je ogen schitt'ren
als meeuwen voor 'n onweerswolk.
Tentzeilen van maanlicht door 't venster,
daarvoorbij waar een ronde kolk
mat glanst in de weke moerassen,
is elke rietstengel een dolk.

De waterspin neemt onder water
zijn reddende luchtbel mee,
ons behoedt geen kristal van daglicht
voor verdrinken in deze zee,
je laatste glimlach trekt mij in
een nieuw en nog vormeloos wee.

Je haren slaan over het kussen
als zeewieren vlak bij het strand,
er gaan als bij drenk'lingen doelloos
nog rillingen van hand tot hand.
Was de dag de laatste dag die nu
in mijn voorhoofd is uitgebrand?

Zijn je vaaggroene wangen dezelfde
waarvan 't zonlicht de randen doorroodt?
Is dit nog je schoot zo zuiver
en gebronsd als een hazelnoot?
Komt nergens meer uit dit nachtland
een kernrots van vuursteen bloot?

Inspiratie

De kunstluis schooiert door de nacht.
Of er geen kunstenaar op hem wacht?

Daar niemand hem gebruiken kan,
zweert hij hen wraak van man tot man.

Dus stort hij zich in allerijl
op 'n dichter bijna onder zeil,

en pest hem heel zijn brein weer klaar,
tot hij vloekend naar de schakelaar

grijpt, omdat hij, als hij niet schrijft,
toch heel de nacht weer wakker blijft.

Oud zeer

Je hebt me oude foto's laten zien,
je vroeg're huis in Gelderland, de weelde,
mij onbekend, van 't grasveld waar je speelde
met al je zusters en daarom misschien

alleen heb ik zo lang van je gehouden.
Het kind dat jij eens was en ik wil zijn,
wilde ik door jou kennen, maar hoe klein
het deel dat je verzwegg was, ik vertrouwde

je nooit geheel, ik heb geen zusters en
dit vrouwenbeeld kan vreemder voor je wezen
dan elke flirt, en vast is meer te vrezen
de verantwoord'lijkheid voor wat ik ben.

Al heb ik je daar vaak bij vergeleken,
alles heb ik gezegd behalve dat,
misschien verkeerd, nooit zal ik weten wat
de kans was, nu voor mij geheel verkeken.

Het helpt niet of je ooit mijn werk zult lezen;
misschien herken je soms je eigen deel,
maar zult niet weten dat ik eens zoveel
geduld heb om een dag je broer te wezen.

Sinds Baudelaire...

Al kan ik mij soms zwaar bezinnen,
het avontuur van vuur en dood, o
ik ken het best, daar raast het binnen
op een vuurrode brandweerauto.

Het grijpt mijn haar en roept: Kom mee!
Drie kilometer haarspeldbochten,
soms op vier wielen, soms op twee,
equivalent voor blauwe tochten.

Het eindigt kniediep in het water,
ik zwem van puur genot, maar later
scheep ik mij, droog en gladgesmeerd,

weer in op de 'bevlagde wanhoop'.
Denk niet dat ik niets van het land hoop,
maar zo wordt 't best gepavoiseerd.

Nocturne

De torenhoge nachtwindkolder
stort zich in snoeksprong over 't land,
zo kwam eens dreunend van de zolder
(in onze jeugd) een olifant.

Met vuurbouquet op het balkon,
trekt d'estafeteloop der treinen
een cirkel langs de horizon
en paalt hem af met vlaggelijnen.

De zwartgeklepte bomen wringen
het water uit hun haar en zingen,
net als ik thuis onder de douche.

Nu rolt het land mij in zijn kimmen,
het fietsen wordt tot bergbeklimmen
en een lantarenkrans raakt louche.

Het einde

De kans gaat om de hoek en zegt:
Ik kan niet langer wachten.
'k Herroep in mijn gedachten
nog haar manier van lopen,
want daaruit zie ik, hoewel slecht,
wat er nog veel te hopen.

Rondeau Louis Quinze

Het galabed schaatst door de zalen,
geeft spiegels werk tot aan de vorst,
het breidt zich uit langs alle stralen
en overal wordt wat gemorst.
't Doet somtijds menuetten dralen,
doordringt de stijve waaierkorst.

Al deze praal van heup en borst,
men kan het pellen als garnalen.
Het bed schaatst door de spiegelzalen.
Uit de begeerte van één vorst
zoekt ieder zich zijn stuk te halen.

Jazz in New York

(scène de cinéac)

Hardingsfele of trombonevloed?
Blonde kinderen, geen negerbloed.
Okay baby, schijnt haast de manier
om deze nymphen aan te spreken.

Meibomen doemen op bij een blauw meer,
maar ver weg waar de golven breken,
dreunen de subways. Is dit lokaal onder
de grond of op de veertigste verdieping?

Hun sprongen gaan licht als over hindernissen,
armen rekkend en gevierendeeld
en rukkend weer tegen elkaar geketst,
shirts en mufflers volgetranspireerd.

Hun glimlach is een koele fontein,
dit volk moet bijna gelukkig zijn.

Amazone

Het steile jukbeen driest geslagen
in 't duister van uw harenwal,
uw schouders recht en fier als schragen,
torpedostreng der heupen val,

die heel uw warmte, ingesloten
als in een schoorsteen, langs mij draagt.
Wie is 't, die naar uw sterke schoot en
bescheiden borst te dingen waagt?

Uw warme blik zal niet verstenen,
wanneer gij voor uw huisdeur staat,
mijn ogen in de uwe dwalen,
gij mij uw hand omklemmen laat.

De glimlach om uw mond een vage
verduist'ring van het wangenbruin,
weet gij dat ik u iets kom vragen
van heel uw goed en sterk fortuin.

Gij staat als kon de beet van nacht
en afgrond u geheel niet deren,
die mij dreigt uit zijn diepste schacht.
Ik zal u voortaan fel ontberen.

Incarnatie

Mijn zeilcanadees is een meisje waard
met heupen passend bij zijn strakke wanden,
dat wand'lend met een barzoi hem te schande
maakt om zijn krullen. 't Zomerblauw bewaart

van haar veel silhouetten soms te paard,
dan met een speer of racket in haar handen,
in stroomlijnbadpak op exquise stranden,
in dancings vaak door and'ren nagestaard.

Ik weet, de hockeykeepster is 't alleen,
die in haar leggards stond als vastgeschroefd
en wier gazellenoog en veldheersstanden

ik diep bewonderde. Ik was bedroefd
toen ik haar thuis bracht en het bleek dat 'k geen
goed instrument was voor haar bruine handen.

De nieuwe narcissus

De ruige korst van mijn gedroogde wonden
toon ik aan vrouwen als mijn liefst bezit,
de klingen der woestijnwind en de honden
braken op mij hun adem en gebit.

In vele vrouwen heb ik reeds gevonden
een spiegelbeeld, maar steeds van was, en dit
bedroeft mij, dat geen één van hen, geschonden,
zichzelf in nieuwe fierheid weer bezit.

Ik word gevreesd, bewonderd of veracht,
en kamp verloopt steeds in eenzijdigheid,
kon ik die vage seinen slechts verbannen.

Voor 'n vrouw die ook haar evenbeeld verwacht
en in volkomen bronst in mij verglijdt,
al moesten wij een afgrond overspannen.

Dolende ridder

Hij was zo aards dat hij haast door de grond zonk,
hij liep vaak in de regen zonder jas,
at daarbij liefst een appel en hij was
tevreden als hij naar een natte hond stonk.

Met deze aardsheid vond hij liefde pas
volmaakt, (zijn hart was als een stage lontvonk).
Maar toen de kans op dit volmaakt verbond slonk,
wendd' hij zich tijd'lijk af van zon en gras

en is verbeten naar de vrouw gaan zoeken.
Hij wist zich thuis in de mondainste hoeken
en kreeg veel sympathie, maar steeds massaal.

Kans voor selectie werd hem niet geboden,
als 'n tapdancer bewonderd door de zaal.
Men dacht: hij heeft een partner niet van node.

Bescheiden ideaal

Gezegend 't kleed dat de oriëntatie
op heel je lichaamskaart gemak'lijk maakt.
En heel je hooggeplante, koele gratie,
die mij met ronde kin en wipneus raakt,

daar op je borst slechts schietschijfcentra rijpen
waarvan ik lijnen naar je navel trek.
Wacht je erop dat iemand je zal grijpen
aan 't krullenhengsel in je roze nek?

Dat is heel blond, je schudt het zo uitdagend
als waar, als ijle spil je heupen dragend,
j' aan bed en fotorij jezelf vertoont.

Mijn stem die soms daar komt per telefoon,
hij voelt, zich trillend op je oorschelp schragend,
een golftop in een beek van rozig schoon.

Honeymoon

De sinaasappelschillen op het gras
(bij scheem'ring halve maansverduisteringen)
vormen decoratieve toverringen,
als velen reeds waarvan het doel wel was

te raden, niet de herkomst. Mij verrukt
een perspectief van zonn'ge billardvelden,
de waan, dat 'k liever cocosnoten pelde
op marmervloeren, is weer onderdrukt.

Want zeker één mens werd, heb ik gehoord,
eens met een cocosnotenscherf vermoord,
en er zijn tekens nog, die ons verenigen.

Haar donk're ogen en haar haar, nog goud,
de glimlach waarmee zij mijn mes zal lenen,
de pols die, rank, in steun de vruchtbol houdt.

XXX

Een gouden strand, het schuim der golven bloeit,
de winden die uw harenval vergaarde
omzwerven mij, in uwe ogen gloeit
een hartstocht als van zee en witte paarden.

De waaiergang van uwe hoge flanken
gaat mij op duiz'lend lichte wegen voor.
Verscheur nog niet de vele tere ranken
waarin ik willoos mij aan u verloor.

Zijt gij nog jong, onstuimig of bezonnen?
Onmoog'lijk dat uw pad ooit 't mijne kruist.
Heb dank want gij hebt niets aan mij gewonnen,
ik ben als 't graan dat langs uw schouders ruist.

Oud huis bij nacht

De windmuis maakt zijn nest in alle hoeken,
de stormuil staakt zijn jacht om hem te zoeken,
het huis stort blind'lings van een helling af.

De maan schuift langs 't gordijn zijn stalactieten,
ik vraag naar velen die dit wrak verlieten,
of werd het morgendauwmeer ook hun graf?

Zij weer vrij, Don Juan chez soi

De mallemlen heeft
zijn oude spil herkrege,
ik heb een tijd gezwefd
en als een held gezwegen,

van deze soort mystiek.
Ik kon u nooit ontberen,
maar toen, melancholiek,
moest ik toch iets proberen.

Uitvallen links en rechts,
als vroeger bij uw gratie,
maar zonder steun en slechts
een kleine compensatie.

Dat het zo is gebleven
weet gij, maar ook dat nu
de hoop mij is hergeven
te rusten eens bij u?

Gij kent toch heel mijn leven
als 'n moeder haast, wat remt
ons eind'lijk toe te geven,
dat 'k voor u ben bestemd?

Astronomie

De maanelf schommelt
jaar in jaar uit,
zij hangt aan de aarde
in een zilveren schuit.

De maanelf blijft voor
eeuwig een kind,
zij is nog groener
dan de absinth.

De maanelf schommelt,
bij nacht en dag,
schommelt de maanelf
en huilt overdag.

Want al haar vriendinnen
zijn zo ver
en 't is altijd kermis
op Jupiter.

Schiedam bij nacht

De ongezonde spruitkool van de bomen
heft holle vuisten om het schoolgebouw,
verklaarde in seniele hondentrouw
zich solidair met 't hek bij het omzomen

van 'n tuin waaruit het gips is weggehaald,
maar waar men lege kisten wist te weren.
Volleerd, hoeft men zich enkel om te keren,
daar wordt het uitzicht zinrijk afgepaald

door 'n hofje, ook een vaste vorm, geslagen
in de compacte val der grauwe mist.
Zandstenen pasmunt tot het eind der dagen,
spartelt een leeuw de deur langs als een vis,

beboterd door een gele straatlantaren.
Door drie is 't plein in een ijl web gesnoerd
tot waar het urinoir, een aangevaren
spookschip zich langs vier witte paaltjes schoert.

De weerprofeet

Lyriek, allang ben ik er uitgegroeid,
steeds open was voor mij het wereldboek,
ik zie het stof reeds in de onweershoek
wanneer in 't zenith heel de zon nog gloeit.

De regen hangt aan vaste lijnen neer,
niemand ziet dat, of hij verkalkt of fleemt
en soms als borrel, wat natuur inneemt.
Ik blijf steeds zakelijk, voorspel het weer,

leef als een dier in 't schrijden van 't seizoen.
Maar vreemd dat 'k met dit leven nooit verzoen
haar, die het meest met zon en wind verblijft.

't Is droevig dat ik nimmer kan verstaan
dat haar een eigen tij en hemel drijft,
of zag te laat en paste mij niet aan.